

Forfatter: Ulfeldt, Leonora Christina

Titel: Udrag fra Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

Citation: Ulfeldt, Leonora Christina: "Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer", i Ulfeldt, Leonora Christina: *Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer*, udg. af JOHS. BRØNDUM-NIELSEN ; C. O. BØGGILD-ANDERSEN , Rosenkilde og Bagger, 1949, s. VIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-leonora01-shoot-idm140124514437088/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

hun fik Lov at slutte sine Dage i Fred paa det stille Maribo Kloster.

Da H. C. Andersen bevidnede Leonora Christina sin Kærlighed, hvilede dog hendes rigeste Gave til Eftertiden endnu fjært fra Danmark, ukendt for ham som for alle andre Danske.

Det, som giver Leonora Christina hendes Storhed, er nemlig ikke hendes omskiftelsesrige Liv og de Lidelser, hun maatte gennemgaa, men det ukuelige Mod og den Trofasthed mod dem, hun elskede, hvormed hun bar Skæbnens Slag uden at bøjes og sætte sit Sinds Friskhed og Frodighed til, og sidst og ikke mindst den rige Fortællerbegavelse, med hvilken hun har gjort sit Liv, især sit Fangeliv, og sin egen Personlighed levende for Efterverdenen. Hendes „Jammers-Minde“ blev først trykt i 1869, 171 Aar efter hendes Død, og hendes andre selvbiografiske Skrifter var, da H. C. Andersen skrev, alene kendt af enkelte Lærde.

Disse Skrifter skal her for første Gang forelægges den danske Læseverden i en samlet Udgave.

Men skal vi fuldt forstaa dem, er det nødvendigt at tegne deres Forfatterindes Livsskæbne i korte Træk, paa Baggrund af en Tidsalder, som hører til de mest dramatiske i vort Folks Historie.

Hendes Fader var Christian IV., den arbejds-, fest- og kunstglade Konge, som byggede de skønneste Slotte, vort Land ejer, og mange andre dejlige Bygninger, grundlagde en Række ny Byer og søgte at bringe Liv og Trivsel i dansk Industri og Handel, men led Nederlag udadtil, mod den tyske Kejser, Sverige og Nederland, og efterlod Riget mindre og fattigere, end da han kom paa Tronen. Hendes Moder var den unge livshungrige Adelsdame Kirsten Munk, som Kongen efter sin Dronning Anna Cathrine af Brandenburgs Død ægtede (1615). Længe levede de i Elskov og Gammen og fik en halv Snes Børn. Men Fru Kirsten var selvisk og nydelsessyg og blev til sidst utro mod sin over 20 Aar ældre Ægtefælle. I Januar 1630 fandt en faktisk Skilsmisse Sted, og Kongen vilde aldrig senere se sin Hustru,

som levede Resten af sit Liv i Jylland paa Gaardene Boller og Rosenvold, hvortil kom de mange Godser, hun 1649 arvede efter sin Moder Fru Ellen Marsvin.

Børnene tog Kongen sig af, og han viste dem baade Kærlighed og Omhu. Paa Grund af sine mange Forretninger kunde han dog ikke være ret meget sammen med dem. De blev opdragne af Hofmesterinder og Huslærere, for det meste paa det af Christian IV. byggede prægtige Frederiksborg Slot. Her var Leonora Christina født 1621 — 8. Juli staar der i Faderens Kalendere, 11. Juni mente hun senere selv — altsaa 8 $\frac{1}{2}$ Aar før Forældrenes Skilsmisse — som det tredje Barn i Flokken. Der var to ældre Søstre og fire yngre foruden Broderen Valdemar Christian og en Søster og en Broder, der døde som smaa. Rigtige Prinsesser og Prinsler var de ikke, da deres Moder ikke var af fyrstelig Byrd, og Forældrenes Ægteskab var indgaaet i Dølgemaal (og uden kirkelig Vielse), men de fik, som deres Moder, af Kongen tillagt Titelen Grevinder og Grever til Slesvig og Holsten, og Døtrene tituleredes „Frøkener“, mens ugifte Adelsdamer blot var „Jomfruer“.

I den franske Selvbiografi opfrisker Leonora Christina i Mindet en Del Oplevelser fra Barneaarene. Mærkeligt nok synes hun at have været den eneste i Søskekredsen, som i større Omfang arvede Faderens Sind og Begavelse. De andre ser ud til mest at have slægtet Moderen paa og bragte hverken deres Ægtefæller eller sig selv Lykke. De Breve, som er bevarede fra Fru Kirsten og hendes Døtre Elisabeth Augusta og Hedvig, er lidet opbyggelig Læsning.

Fra Christian IV. havde Leonora Christina sit hurtige Lærenemme og sine kunstneriske Anlæg, for Tegning, Maling, Haandarbejde og Musik, sit Lune og sin Evne til at udtrykke sig med Kraft og Liv baade i Tale og Skrift. Tidligt viste hun ogsaa, at hun havde sin egen Vilje, og det kom til haarde Sammenstød mellem hende og den myndige Hofmesterinde Fru Karen Sehested. Det er ikke et uhildet Billede, hun i Selvbiografien giver af